

4059 26/2 19: 1. Beh. af F. om Lens og Stamhuses Overg. t. fri Ejendom m. fl. Lovforslag. 4060

en anden, saaledes at han eller hans efterladte indkasserer det fulde Vederlag for de Forbedringer, der er satte i Værk paa Jordlodden eller Huset. Den paagældende faar udbetalt Købesummen, saaledes at der ikke skal foregaa nogen Vurdering deraf, men han kan sælge Ejendommen, saaledes at han paa bedste Maade, gennem Handel, har Ret til at faa det fulde Udbytte af og Vederlag for de Forbedringer, han har udført.

Desuden indretter vi det saaledes, at det bliver lettere at komme til Jord, og det er sikkert for hele den ubemidlede Landbounghed af den største Vigtighed. Hvis den ikke har Udsigt til at faa selvstændige Hjem og selvstændige Jordlodder at dyrke, taber den let Modet og Troen paa, at den kan komme ordentlig gennem Livet. Og det medfører Dovenskab, Demoralisation og alt muligt slet. Det er derfor, jeg med Rette har sagt ved disse Forslags første Behandling, at de er i bedste Forstand konservative. De er af den Slags Forslag, hvis Gennemførelse bygger vort Land og vort Folk op og gør det stærkt, gør det bedre, end det var i Forvejen, bevarer det gode i vort Samfund. Det er det, der danner Skellet mellem den politiske Konservatisme og den gode Konservatisme, at den politiske Konservatisme holder paa alt det bestaaende i saa vidt Omfang som muligt, blot fordi den vil konservere, medens den gode Konservatisme hylder det Fremskridt, som bevarer alt det gode i vort Samfund.

Lige indtil vi fik Statshusmandslovene, var det yderst vanskeligt for en ubemidlet Arbejder at komme til Jord. Selv den Adgang, der dér blev givet, var ikke stor, og denne Lovgivning har den Fejl, at den kun er en Hjælp til den første, som denne saa indkasserer, idet Huset bliver hans frie Ejendom i gammeldags Forstand; han sælger det en Gang før eller senere til den højstbydende, og saa er hele Foranstaltningens Virkning ophørt. Den, som har købt paa anden Haand et Statshus, har det paa Vilkaar, som er ganske uafhængige af Statshjælpen; denne er indkasseret af den første Husmand.

Nu tilbydes her de unge Landarbejdere Jord baade i større Omfang og paa

bedre Vilkaar. Og jeg tror, det er godt, at vi gør det, thi der er ingen, der kan forudse, under hvilke Vilkaar dansk Industri kommer til at arbejde i Fremtiden. Jorden, den har vi; vi ved, i hvilket Omfang vi har den, og den kan vi henvise den danske Befolkning til at arbejde paa og leve af. Og der kan arbejdes paa den danske Jord under alle Livets Forhold saaledes, at der kan skabes nogenlunde ordentlige Vilkaar for en Familie at leve under, naar blot vedkommende er kommet til Jorden paa rimelige Betingelser. Det, som her er bragt i Forslag, tror jeg er i enhver Henseende billigt og retfærdigt, og naar det ærede Medlem fra Odense (Marott), som talte paa Socialdemokraternes Vegne, spurgte mig: Skal da alting ramle her i Landet, inden et saadant Forslag, som Socialdemokraterne har bragt frem, kan gennemføres, maa jeg dertil sige: ja, jeg tror virkelig, at alt skal ramle fuldstændig en Omgang her i Landet, inden man kan inddrage Len og Stamhuse paa saadanne Vilkaar, som foreslaas fra den Side, nemlig at man tager 90—100 pCt. af det alt sammen fra vedkommende. Jeg tror ikke, at et saadant Forslag lader sig gennemføre uden gennem en Revolution. Om Revolutionen kommer her til Landet eller ej, ved jeg ikke, men jeg regner i hvert Fald ikke med den; i de Lovforslag, jeg har fremsat, er der Regler, som kan gennemføres ad den fredelige Lovgivnings Vej, de hviler ikke paa Nødvendigheden af en Revolution.

Det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen) gav, da han sidst havde Ordet, Udtryk for megen Tvivl og mange Forbehold, og han antydede en Udsættelse af Behandlingen af disse Lovforslag. Det gør mig ondt, thi der trænges til, at der her handles hurtigt og beslutsomt, og jeg tror baade, at Lovforslaget, som giver Adgang til Ekspropriation, er nødvendigt, og at de periodiske Vurderinger vil bringe megen Held og Lykke til de paagældende. Men jeg ved naturligvis ikke, om der under de politiske Forhold, som nu forestaar, bliver Arbejdsro, saaledes at disse Lovforslag kan gennemføres. Bliver der Arbejdsro for Rigsdagen i den kommende Tid, er det mit Haab, at Forslagene skal blive gennemført. Hvis vi skal til Valg i April